

системи комплексної професійно-прикладної фізичної підготовки, яка відповідатиме специфіці професійної діяльності працівника поліції і передбачатиме поєднання загальнотеоретичної та спеціально-орієнтованої фізичної підготовки;

розроблення й затвердження обов'язкових програм фізичної підготовки для співробітників поліції з урахуванням займаної посади, в змісті яких рекомендується провести градацію на теоретичний курс підготовки, загальну фізичну підготовку та спеціальну фізичну підготовку;

врахування зарубіжного досвіду в частині застосування комплексного підходу до удосконалення навчання працівників поліції на основі модельованого вивчення ситуацій, що зустрічаються в професійній діяльності.

1. Ануфрієв М. І. Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ : навч.-метод. посіб. / М. І. Ануфрієв. – К. : РВВ МВС України, 2003. – 440 с.

2. Про оголошення рішення колегії МВС України : наказ МВС України від 12.07.2012 р. № 618. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minjust.gov.ua

3. Колонтаевская И.Ф., Латнова И.А. Современные отечественные и зарубежные педагогические технологии. – М.: Академия МВД России, 1995. – 54 с.

4. Бабенко В. Сучасна система фізичної підготовки та перспективи її удосконалення в органах і підрозділах МВС України / В. Бабенко // Матеріали відкритої наук.-метод. конф. «Фізична підготовка військовослужбовців», 29-30 квітня 2003 р. – К., 2003. – С. 7-11.

5. Шалар О.Г. Підготовка підлітків до самостійних занять фізичною культурою : автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Харків, 2002. – 20 с.

6. Зарічанський О. Деякі аспекти професійно-прикладної підготовки курсантів // Рідна школа. – 2000 – №4. – С.45-46.

7. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навч. посібник / М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов, О. Ф. Гіда, С. М. Решко ; за ред. Я. Ю. Кондратьєва та Є. М. Моїсєєва. – К. : НАВСУ, 2003. – 336 с.

8. Губанов А.В. Полиция зарубежных государств: основные черты организации и деятельности. – М., 1991. – 70 с.

Бідняк Ганна Сергіївна,
старший викладач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ ДОКУМЕНТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Під час протидії злочинності поліція поряд з новітніми досягненнями науки та техніки може застосовувати законні заходи, серед яких перевірка документів. Виконуючи свої функціональні обов'язки, патрульні стикаються з різноманітними документами, виконаними різними способами, на різних бланках. Для того щоб працівники повною мірою могли використати

інформацію, що в них міститься, необхідні знання в певній галузі. Перевірити інформацію, що міститься в представлених документах, не завжди вдається з різних причин (відсутність даних в обліках, відсутність часу, потрібного на перевірку, тощо). В таких випадках знання щодо правил виготовлення бланків документів та заповнення реквізитів ще більше набувають значення. В якості підґрунтя виступає закріплення в чинному законодавстві перевірки документів особи як превентивного поліцейського заходу. Серед причин, за якими поліцейські проводять перевірку документів, можна зазначити необхідність встановлення особи, зовнішньо схожої на розшукувану, безвісно зниклу, яка вчинила правопорушення, володіє речами, на використання яких потрібен дозвіл тощо.

Опитуванням працівників патрульних підрозділів ОВС встановлено, що найчастіше у своїй діяльності вони перевіряють такі документи: водійське посвідчення, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, паспорт громадянина України, закордонний паспорт громадянина України, паспорт громадянина іншої країни, медична довідка, довіреності, пенсійне посвідчення, посвідчення учасника бойових дій, інші. Таким чином, патрульні підрозділи Національної поліції частіше стикаються з документами, виконаними на бланках встановленого зразка, виконаних на державних поліграфічних підприємствах або на приватних друкарнях за державним замовленням.

Отже, огляд будь-якого документа починається з вивчення бланка документа та правильності заповнення його реквізитів.

Бланк документа – це друкована стандартна форма будь-якого документа, що заповнюється окремо конкретними даними. Реквізити – це обов'язкові елементи, які повинні міститися в документі, для визнання його дійсним (справжнім) [2, с. 380].

При перевірці бланка документа слід звернути увагу на обкладинку документа, папір, з якого виготовлені сторінки документа, друкарський текст, основні та фонові зображення (захисна сітка, стилізовані візерунки, портрети), лінії графлення, мікротекст та інші захисні елементи (водяні знаки, мікрОВОлокна, елементи, що нанесені спеціальною фарбою).

Слід зазначити, що під час виготовлення бланків документів використовуються тільки друкарські форми. Основними вважають форми плоского, високого та глибокого друку. Використовують також і інші спеціальні технології (райдужний друк, орловський друк, лазерне гравіювання тощо). Але обов'язково повинно бути поєднання двох і більше видів друку [3, с.146].

Серед сучасних способів підробки бланків документів можна виділити дві групи: використання копіювально-розмножувальної техніки та використання поліграфічного друку. В першому випадку використовуються різноманітні види принтерів, доступ до яких є вільним і не потребує наявності ні спеціальних навичок в користуванні, ні великих матеріальних

витрат. Використання таких технологій дозволяє за мінімальний час виготовити будь-яку кількість екземплярів. Але слід зазначити, що бланки документів, виготовлені таким способом, при наявності певних знань легко відрізнити від справжніх за певними ознаками. Так, струменево-крапельний принтер наносить зображення, які розрізняють за наявністю крапок-«клякс» різного кольору. При передачі зображення за допомогою лазерного принтера зображення формується за рахунок магнітного порошку, який має характерний блиск та з часом осипається. Останнім часом розповсюджене використання термосублімаційного друку, який відрізняється від інших способів за рахунок нанесення зображення барвником у газоподібному стані. В результаті забезпечується плавний перехід кольорів, без растрових точок.

Інша група способів підробки бланка документа полягає у використанні окремих видів поліграфічного друку, доступ до яких є у приватних друкарнях. Найчастіше це плоский та високий друк. Як правило, при таких способах виготовлення бланка документа зовсім відсутні захисні елементи або імітовані окремі з них. Відрізнити документ, виготовлений таким способом, можна при використанні різних режимів освітлення, а саме УФ-випромінювача.

Якщо бланк документа справжній, тобто відповідає встановленому зразку, змінам можуть підлягати його реквізити. Залежно від виду бланка реквізити в документах можуть вноситися такими способами – рукописним текстом різними пишучими приладами, за допомогою копіювально-розмножувальної техніки (струменево-крапельний, лазерний, термосублімаційний принтери). Способи внесення змін у реквізити залишаються сталими: виправлення, дописка, підчистка, травлення, змивання, монтаж. У сучасному житті вони можуть використовуватися в поєднанні з комп'ютерною обробкою, що суттєво ускладнює виявлення зміни в документі.

При огляді документа патрульний може застосовувати різноманітну техніку (портативні мікроскопи, лупи, освітлювачі) та методи дослідження, що не пошкоджують та не змінюють документ. Важливим фактором є правильне поводження з документами. У документи неприпустимо вносити будь-які зміни шляхом обведення, підкреслення, інших позначок; пошкодження аркушів документів тощо.

Таким чином, науково-технічний прогрес сприяє застосуванню більш досконалих способів фальсифікації документів, що значно ускладнює процес їх виявлення. Але комплексне вивчення вказаних ознак у своїй сукупності дозволить патрульним професійно провести перевірку документів та повною мірою використати інформацію, що в них міститься.

1. Про Національну поліцію : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

2. Криміналістична техніка : навч. посібник / за ред. А. В. Кофанова. – К., 2006.

3. Криміналістичне документознавство : практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко, Т. П. Бірюкова, К. М. Ковальов; за заг. ред. В. В. Бірюкова. – К., 2007.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». – Х. : Одиссей, 2012.

5. Шепитько В.Ю. Криміналістика : курс лекцій. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х. : Одиссей, 2005.

Жбанчик Андрій Васильович,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
факультету № 2 Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СИСТЕМИ МВС

Освіта у вищих навчальних закладах системи МВС України завжди була особливою та невід'ємною складовою підготовки професійних кадрів і процес її формування та розвитку відбувався в недосконалих умовах державного будівництва в незалежній Україні. Питання недостатності фінансових ресурсів, періодична зневага до соціального забезпечення співробітників, відсутність належного матеріально-технічного забезпечення і внормованих умов праці викликало значний відтік висококваліфікованих працівників в інші сфери правової діяльності, а як наслідок – руйнування системи цінностей.

Функціонуюча система освіти МВС створює умови для вирішення проблем щодо заміщення значної кількості офіцерських вакансій певними перевагами для абітурієнтів: це і отримання вищої юридичної освіти, присвоєння офіцерського звання по закінченні навчання, відсутність необхідності служити у Збройних Силах України. Але система підготовки професійних співробітників МВС має ряд суттєвих недоліків, які проявляються в період навчання та адаптації до практичного застосування своїх знань та вмінь:

1. Психологічна незрілість курсантів, яким на момент вступу виповнюється лише 17–18 років, викликає проблему нездатності до отримання серйозних службових та навчальних навантажень. Той ритм навчання, який передбачає шиккування, прибирання, ряд виховних заходів, культурно-просвітницьких, заступання в добові наряди (як наслідок – пропуск занять) найчастіше не дають можливості якісно засвоїти предмети, що викладаються.

2. Через відсутність у курсантів первинної початкової (зараз вже поліцейської) освіти та досвіду проходження служби, молодим працівникам складно адаптуватися до правоохоронної діяльності в подальшому. Практичні навички, які вони отримують під час ознайомчої та професійної практики, є не-